

1. SINAV

SOSYAL BİLGİLER 7

Kazanım: SB.7.4.1. Bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılmasında değişim ve sürekliliği inceler.

1. Aşağıdaki bilgi kutularında Sümerlerde ve günümüzde bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılmasında kullanılan yöntemlerden bazıları hakkında bilgi verilmiştir.

Sümerlerin inançlarına göre tanrılar; yazı, kütüphane ve arşivlerin korunması görevini rahiplere vermişti. Rahipler tapınağa giren ve tapınaktan çıkan mal envanterinin tutulması ile ilgili makbuz ve belgeleri kil tabletlere resmederdi. Kil tabletler; tapınakla ilgili işlerin düzenlenmesini ve tarım alanlarının işletilmesini içeren ekonomik belgeler için önemli taşıyıcılardı.

2001 yılında Bill Gates (Bil Geyts) tarafından günümüzdeki tablet bilgisayar tanıtıldı. Bu bilgisayar parmakla dokunmatik ekran deneyimi sundu. 2010 yılında Steve Jobs (Stiv Cobs), tablet bilgisayar üzerine çalışmaları devam ettirdi. Böylece bilgisayarlar her insanın rahatlıkla yanında taşıyabileceği cihazlar hâline dönüştü.

Buna göre Sümerlerin kil tabletleri ile günümüz tablet bilgisayarları arasındaki farklılıkları bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılması açısından yazınız.

"Sümerlerde sınırlı sayıda bilgi, fiziksel bir malzeme olan kil tabletler üzerinde saklanırken günümüzde tablet bilgisayarlar dijital formatta çok fazla bilgi depolamaktadır. Tablet bilgisayarlar, bilgilere anında erişim imkânı sunar ve taşıma kolaylığı sağlar. Oysa kil tabletler, fiziksel olarak taşınması zor ve erişimi zaman alıcıdır. Günümüzde tablet bilgisayarlar, internet üzerinden veri paylaşımına imkân tanırken Sümerlerde bilgi yayılımı daha dar bir alanda gerçekleşmiştir."

Kazanım: SB.7.4.4. Özgür düşüncenin bilimsel gelişmelere katkısını değerlendirir.

2. Ege Denizi kıyılarına gelip yerleşen İonyalılar burada çok sayıda kent kurmuşlar ve şehir devletleri hâlinde yaşamışlardı. Her şehir, kendi yönetimini seçme hakkına sahipti. Bu durum, bireylerin kendi fikirlerini ifade etme ve tartışma özgürlüğünü teşvik etti. Deniz kıyısında yaşadıklarından gemiler sayesinde birçok yerle ticaret yapmış ve kültür alışverişinde bulunmuşlardı. Başta Efes olmak üzere kurdukları şehirleri eserlerle donatmışlar, şehirlerine büyük tiyatrolar ve kütüphaneler inşa etmişlerdi. Filozof Thales burada doğup büyümüş; yuvarlak bir dünya haritası hazırlayan Hekataios, tarihin babası Herodot burada yaşamıştır.

Metne göre İonyalıların bilimsel alanda gelişme göstermesinin sebepleri nelerdir? Açıklayınız.

"Her İyon şehir devleti, kendi yönetimini seçme hakkına sahipti. Bu bağımsızlık, bireylerin fikirlerini özgürce ifade etmelerine ve tartışmalara katılmalarına olanak tanıdı. Bu özgür ortam, bilimsel düşüncenin gelişmesini teşvik etti. Deniz kıyısında yaşayan İonyalılar, gemiler aracılığıyla ticaret yaparak farklı kültürlerle etkileşimde bulundular. Bu etkileşim, yeni fikirlerin ve bilgi akışının gerçekleşmesini sağladı. Farklı düşünce ve kültürlerin bir araya gelmesi, bilimsel gelişimi hızlandırdı. İonyalılar, büyük tiyatrolar ve kütüphaneler inşa ederek bilgiye ve sanata önem verdiklerini gösterdiler. Bu yapılar, toplumun eğitim seviyesini artırdı ve bilimsel araştırmalara olan ilgiyi güçlendirdi."

Kazanım: SB.7.5.2. Üretim teknolojisindeki gelişmelerin sosyal ve ekonomik hayata etkilerini değerlendirir.

3. Avcılık ve toplayıcılıkla uğraşan insanlar, sürekli hareket hâlindeydiler. Tarıma geçişle birlikte toprağı ekip biçmeye başladılar. Tarımsal üretimin başlamasında insanların taş ve ahşap malzemelerden yaptığı tarımsal aletler etkili oldu. Tarla ya da bahçenin ekime hazırlanması; ürünlerin ekimi, dikimi, sulanması, yabancı otlardan arındırılması ve hasadı için insanların yılın büyük bir bölümünde tarım yaptıkları yerde bulunmaları gerekiyordu.

İnsanların avcılık ve toplayıcılıktan tarımsal üretime geçişi sosyal hayatı nasıl etkilemiş olabilir? Açıklayınız.

"Bu durum kalıcı yerleşmeleri zorunlu kıldı ve insanlar tarım yapabilecekleri verimli arazilerin etrafına yerleşmeye başladılar. Böylece ilk köyler ve yerleşim yerleri kurulmaya ve kalıcı evler yapılmaya başlandı. İnsanlar kendi besinlerini üretmeye başladılar, besin çeşitliliği arttı, besin depolama ve saklama yöntemleri gelişti. İş bölümü ortaya çıktı, özel mülkiyet anlayışı gelişti, toplumsal kurallar ve düzenlemeler oluşmaya başladı. Tarım, insanların daha fazla besin üretmelerini sağladı. Bu, daha fazla insanın hayatta kalmasına olanak tanıdı ve nüfusun artmasını sağladı."